

PEDAGOOGIKA  
ARHIIVMUUSEUM  
FOND K 43828-70

HERMAN RAJAMAA

Klubbacken 12

HÄGERSTEN

SWEDEN

Mälarhöjdenis, 15. dets. 1957a.

Lugupeetud härra A. Kärna.

Teie 16. okt. s.a. dateeritud kirja kättesaamist kinnitan suurima tänuga .  
Minu vastus Teie kirjale viibis osalt minu pikemal ringeõitumisel viibimise,  
osalt Teie kirjas esitatud küsimuste kaalumise tõttu meie eesti koolide ja  
rahvusliku kasvatusel alal tegutsevaid instantsides.

Minu poolt koostatud " Eesti lugemiku " uus käsikiri oli pikema aja kestel,  
mis kestis ligi kuus kuud, põhjalikul läbivaatamisel meie siinsete tuntud  
koolitegelaste mag. Joh. Aaviku, direktor H. Jänese, koolijuhataja Uudo  
Juuno, õpetaja Helmi Elleri ja pr. Nivanka - Viirsalu kaas. Nimetatuid  
koostas pr. Nivanka - Viirsalu veel eraldi sõnaseletusi kogu käsikirja  
ulatuses. Arvustajate poolt esitatud seisukohti ja muudatus- või täiendus-  
ettepanekuid käsikirja sisu kohta kaalusin koos oma kaasautoritega õp.  
A. Lehega ja õp. H. Prülleriga ja esitasin siis need Eesti Komitee Kooli-  
toimkonnale ühes omapoolsete seisukohtadega. Pärast pikemat kaalumist ühi-  
nes Koolitoimkond minu poolt esitatud muudatustega ja täiendustega lugemiku  
käsikirjas ja andis oma soovitusel käsikirja trükkimiseks. Praegu on heaks-  
kiidetud muudatused lõpuredigeerimisel ja uue aasta alguseks peaks olema  
käsikiri lõplikult trükkivalmis.

Lugemiku uus käsikiri ei ole <sup>koostatud</sup> Eesti Vabariigi-segse algkooli õpekava  
alusel ega piires. Selles on rohkesti uut materjali, mis käsitleb eesti  
ajalugu, maateadust ja rahva eluviise. Koolitoimkond ei pidanud võimalikuks  
välja anda minu lugemiku puhtasti ajaloo või maateaduse lugemikuna. Eesti  
ajaloo kohta on olemas omaette õpik, mida võivad eesti lapsevanemad ja  
täienduskoolid hea eduga kasutada, ja eesti maateaduse alal on uuelaadse  
õpiku käsikiri praegu koostamisel õp. E. Saluveeril Inglismaal. Koolitoim-  
konna arvates võiks minu lugemikku hea eduga kasutada ka kõigis ülemere-  
maades, kus leidub eesti noori. Selles on näit. uusi lugemispaalasid, mis  
on kirjutatud hr. H.Jõe poolt ja mis on koostatud Ameerika mandril elavate  
eesti noorte arusaamisele vastavalt. Nii olen püüdnud kogu uue lugemiku

materjali sobitada võõrsil sündinud ja üleskasvavate eesti laste arusaamistele vastavalt., niipalju kui see on üldse võimalik. Eesti Komitee juhatusel, kellele ma esitasin Teie kirja esimehe piiskop Lauri kaudu, ja Koolitoimkonnal ei ole midagi selle vastu, kui Teie kaudu saab uut materjali, mis võiks tulla kasuks uuele ligemikule, ka mina isiklikult olen samal arvamisel. Küsimus on nüüd selles, kui ruttu Te jõuate siia saata uut materjali. Koolitoimkond ei sooviks enam viivitada väljaandmisega ja sooviks selle trükkimist juba jaanuaris. Aga kui Teie kaudu on tulemas midagi head ja sobivat, siis oleksin isiklikult, nõus veel ootama jaanuari lõpuni. Selle kohta ootaksin Teie peatset vastust.

Teie kirjutate oma kirjas mitmesugustest fondidest, mis võiksid tulla arvesse uue lugemiku trükkikulude kandmisel. Rootsi-Eesti Üpperaamatufondi juhatusel olevate kalkulatsioonide järel läheks minu lugemiku trükkimine maksma ca 14.000 - 15.000 rootsikrooni (s.o. - ca 2800 - 3000 dollarit).

Ma usun, et Fondi juhatusel ei ole midagi selle vastu, kui Eesti Rahvuskomitee U.S.A.-s. või mõni teine organisatsioon seal esineks kaasväljaandjana (rsp. *Kaas* kirjastajana), mis oleks märgitud ka lugemiku tiitellehel, ja võtaks oma kanda osa trükkikuludest Fondi juhatusel kokkulepitud ulatuses. Tasutud summa arvel saaks siis Eesti Rahvuskomitee teatud arvu lugemiku eks. levitamiseks Ameerika mandril. Selle kohta paluksin Teie lahkelt arvamist ja seisukohta, et saaksin Fondi juhtusele esitada konkreetse ettepaneku.

Lõpuks julgeksin siia kirjale juurde lisada Brakirja Eesti Korrespondents-instituudi kirjast, mille ma saatsin Eesti Koolitoimkonnale U.S.A.-s., ja paluksin Teie kui Eesti Rahvuskomitee esimeest omalt poolt kaasa aidata eesti kaartide ostmisele ja levitamisele eesti täienduskoolidele U.S.A.-s, kui teie Koolitoimkond seda peab vajalikuks. Teie peatset vastust ootama jättes,

suurima austusega